

Warszawa, dnia 15 września 2010 r.

RPO-650939-VII-7020/11006.4/10/MC

I n f o r m a c j a
o czynnościach przeprowadzonych z upoważnienia Rzecznika Praw
Obywatelskich w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Jaworze
(wyciąg)

1. Wprowadzenie.

Działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, w dniu 25 sierpnia 2010 r., do Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Jaworze (zwanego dalej MOW, Ośrodkiem lub placówką) udali się przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich z Zespołu Prawa Karnego Wykonawczego. W wizytacji wziął udział także pracownik Zespołu Terenowego Biura Rzecznika Praw Obywatelskich we Wrocławiu.

Wykonując zadania Krajowego Mechanizmu Prewencji, przedstawiciele Rzecznika sprawdzili na miejscu sposób traktowania wychowanków umieszczonych w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym, dokonując oceny pod względem ochrony nieletnich przed torturami oraz innym okrutnym, niehumanitarnym i poniżającym traktowaniem albo karaniem.

W ramach wizytacji dokonano następujących czynności:

- przeprowadzono rozmowę na temat funkcjonowania MOW w Jaworze z jego Dyrektorem oraz Wicedyrektorem;
- dokonano oglądu terenu placówki oraz pomieszczeń użytkowanych przez wychowanków, w tym: izb mieszkalnych, świetlic oraz sanitariatów, gabinetu do zajęć socjoterapeutycznych, gabinetu do zajęć z zakresu terapii pedagogicznej, kuchni, stołówki, ambulatorium i sal lekcyjnych;

- w oparciu o przygotowany wcześniej kwestionariusz przeprowadzono na osobności rozmowy z wszystkimi nieletnimi (6 osób), którzy przebywali w Ośrodku w dniu wizytacji;
- zapoznano się z następującą dokumentacją placówki: dziennikiem zajęć socjoterapeutycznych, dziennikiem zajęć wychowawczych, rejestrem wypadków i zdarzeń w szkole i internacie wychowanków MOW – Jawor, rejestrem ucieczek, wybranymi losowo aktami wychowanków Ośrodka, indywidualnymi programami resocjalizacji oraz z protokołem kontroli przeprowadzonej przez Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaworze, w dniu 7 maja 2010 r., protokołem kontroli placówki przeprowadzonej przez starszego wizytatora Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty z dnia 23 czerwca 2010 r., sprawozdaniem z kontroli przeprowadzonej przez Sędziego Sądu Rejonowego w Jaworze z dnia 6 stycznia 2010 r.

Dokonane w oparciu o powyższe czynności ustalenia, pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich przekazali Dyrektorowi i Wicedyrektorowi MOW oraz wysłuchali ich uwag i wyjaśnień.

Po zakończeniu wizytacji przeanalizowano: Statut Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Jaworze, Regulamin wychowanka, Procedury postępowania w przypadku stwierdzenia palenia papierosów przez wychowanka, Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych, Procedury podawania leków, Procedury postępowania wobec wychowanków w sytuacji ucieczki, Regulamin urlopowania wychowanka.

2. Ogólna charakterystyka placówki.

Wizytowana placówka jest ośrodkiem opiekuńczo – wychowawczym o charakterze resocjalizacyjno-rewalidacyjnym, z limitem 39 miejsc. W skład Ośrodka wchodzi: internat oraz szkoła gimnazjalna specjalna. Z uwagi na okres wakacyjny i urlopowanie większości wychowanków do domów rodzinnych, w dniu wizytacji w Ośrodku przebywało 6 nieletnich. Placówka zapewnia całoroczną i całodobową opiekę dla chłopców niedostosowanych społecznie z

niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. W Ośrodku przebywają nieletni, wobec których sąd rodziny orzekł środek wychowawczy w postaci umieszczenia w tego rodzaju placówce. Celem MOW jest wychowanie i kształcenie dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, wychowania i metod pracy.

3. Warunki bytowe.

Ośrodek mieści się w trzykondygnacyjnym budynku wybudowanym na przełomie XIX i XX wieku. Teren wokół placówki, wykorzystywany jako podwórko dla wychowanków.

Na parterze poza pomieszczeniami administracyjno-biuroowymi znajdują się: pokój wychowawców, gabinet socjoterapii wyposażony w materace, kanapę oraz fotele, gabinet terapii pedagogicznej ozdobiony pracami wychowanków oraz dyplomami z konkursów, zaopatrzone w stół, krzesła i regał z przyborami do zajęć. Na ścianach korytarza zawieszono gabloty ze zdjęciami wychowanków.

Pomieszczenia przeznaczone dla poszczególnych grup wychowawczych znajdują się na oddzielnych kondygnacjach. W oddzielnym skrzydle budynku na parterze, wyznaczono pomieszczenia dla pierwszej grupy. Są to cztery sypialnie (3 i 4 osobowe) wyposażone w drewniane podesty z materacami, a w niektórych pokojach w łóżka piętrowe, szafy, regały oraz krzesła. Pokoje wyglądają bardzo skromnie, a drewniane podesty, z uwagi na ich stan powinny ulec wymianie. Taką potrzebę dostrzega również Dyrektor Ośrodka, który w rozmowie z pracownikami Biura Rzecznika wskazał, iż planuje podjąć starania o nowe łóżka dla tej grupy. Podłogę w sypialniach wyłożono wykładziną lub linoleum. Okna uchylne, zabezpieczono przed szerokim otwarciem drążkami. W jednym z pokoi konieczna jest naprawa i odpowiednie zabezpieczenie urwanego kontaktu. Pomieszczenie do zajęć kulinarnych oraz samodzielnego przygotowania posiłków przez nieletnich wyekwipowano w kuchenkę, czajnik elektryczny, stoły, krzesła i kanapę. Świetlicę wyposażono w telewizor, fotele, wersalki oraz regały, w których przechowywane są różne przybory szkolne, gry planszowe oraz podręczna literatura. W pomieszczeniu sanitarnym

znajdują się trzy umywalki, toaleta, pisuar, suszarka na bieliznę, pralka typu „Frانيا”, lustro oraz brodzik pokryty powłoką antypoślizgową. Stanowisko prysznicowe oddzielone jest od reszty pomieszczenia zasłoną, co zapewnia wychowankom poszanowanie prawa do intymności. Odpowiedni dopływ powietrza zapewnia wentylacja grawitacyjna. Podłogę oraz ściany wyłożono glazurą. W pokoju wychowawców przechowywana jest czysta pościel, środki czystości oraz apteczka. Sprawdzone losowo przez wizytujących leki miały ważny termin przydatności. Analogicznie zaopatrzone pokoje wychowawców w pozostałych grupach.

Ściany klatki schodowej są w znacznym stopniu wyeksploatowane, jednakże zgodnie z informacją uzyskaną od Dyrektora MOW, w miarę pozyskiwanych środków finansowych, planowane jest przeprowadzenie remontu. Na ścianach wywieszono regulaminy konkursów odbywających się w placówce.

W suterenie usytuowano kuchnię oraz stołówkę. Przed wejściem do kuchni udostępniany jest jadłospis dla wychowanków. Ściany i sufit korytarza komunikacyjnego z kuchnią i stołówką wymagają odmalowania. Kuchnię umeblowano w stosowny sprzęt służący do przygotowywania posiłków, było w niej czysto. W osobnym pomieszczeniu umieszczono lodówkę z próbkami z wydawanych wychowankom posiłków. Dostęp do miejsca przechowywania próbek posiadają wyłącznie osoby upoważnione. Stołówka składa się z trzech połączonych ze sobą pomieszczeń. Wyposażono je w stoliki oraz krzesła. Ściany do wysokości ok. 1,5 metra pokryto farbą olejną. Każda grupa wychowawcza spożywa posiłki wspólnie z wychowawcami. W Ośrodku wydawane są również posiłki z uwzględnieniem specjalnych diet nieletnich. Nieletni bardzo dobrze ocenili wyżywienie oferowane w placówce, nie zgłoszono żadnych uwag w tym zakresie.

Na tym samym poziomie, pomieszczenia dawnej kotłowni przygotowywane są do remontu – celem zapewnienia wychowankom odpowiedniej bazy rekreacyjnej. Planowane jest zorganizowanie siłowni dla nieletnich oraz klubów do zajęć muzycznych oraz z zakresu turystyki.

Na pierwszym piętrze znajduje się szkoła oraz pomieszczenia grupy drugiej. Są to 4 sypialnie (3 i 4 osobowe) wyposażone analogicznie jak w przypadku grupy pierwszej, jednakże łóżka w tej grupie były w znacznie lepszym stanie (większość stanowiły łóżka piętrowe). Do dyspozycji wychowanków przeznaczono również pomieszczenie kuchenne oraz świetlicę zaopatrzoną w telewizor, fotele, wersalki, biurka, stoliki oraz 2 stanowiska komputerowe. Z pomieszczeniem tym sąsiaduje bezpośrednio druga świetlica, dostępna dla ogółu wychowanków. Ustawiono w niej stół do tenisa stołowego wraz z paletkami, ławki oraz materace. W sali tej przeprowadzane są egzaminy gimnazjalne oraz uroczystości szkolne. Pomieszczenie sanitarne przystosowano dla wychowanków podobnie jak w grupie pierwszej. W dniu wizytacji brakowało drzwi od toalety, zostały one zdemontowane w celu naprawy.

Na drugim piętrze usytuowano grupę trzecią, klasopracownię techniczną, bibliotekę, gabinet medyczny oraz izolatkę dla chorych. Ponadto, planowane jest przystosowanie pustych pomieszczeń dla nieletnich, w celu stworzenia kolejnej – czwartej grupy wychowawczej.

W grupie trzeciej do dyspozycji chłopców przeznaczono świetlicę, kuchnię, łazienkę oraz 3 sypialnie czteroosobowe. Pomieszczenia te zostały wyposażone analogicznie, jak w pozostałych grupach.

Należy zwrócić uwagę, iż zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. z 2005 r. Nr 11, poz. 12) liczba wychowanków w grupie wychowawczej w młodzieżowym ośrodku wychowawczym wynosi od 8 do 12. Natomiast w roku szkolnym 2009/2010 każda z grup wychowawczych w Ośrodku w Jaworzu liczyła 13 osób.

Podczas rozmów indywidualnych przeprowadzonych z nieletnimi, wszyscy rozmówcy wskazali, że warunki bytowe w placówce są dobre. Jeden wychowanek zgłosił uwagę dotyczącą złego stanu łóżek.

4. Stan przestrzegania praw.

4.1. oddziaływania wychowawcze i terapeutyczne

Zadania Ośrodka w zakresie wychowania i profilaktyki określono w dwóch dokumentach: *Programie wychowawczym* oraz *Programie profilaktyki dla młodzieży niedostosowanej społecznie*. Główne dążenia to: kształtowanie umiejętności rozwiązywania problemów i wykorzystywania wiedzy w praktyce, łączenie wychowania z nauczaniem oraz umożliwienie wszystkim uczniom zdobycia wykształcenia, nabycia niezbędnych wiadomości i umiejętności zgodnie z ich możliwościami psychofizycznymi. Natomiast zamierzeniem realizowanego w Ośrodku *Programu profilaktyki* jest przygotowanie wychowanków do radzenia sobie z trudnymi sytuacjami życiowymi, ułatwiający kontakt z innymi ludźmi i radzenia sobie z samym sobą.

Spełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej internatu przejawia się przede wszystkim w zapewnieniu warunków do zajęć uwzględniających uzdolnienia i zainteresowania wychowanków, zajęć specjalistycznych zmniejszających napięcia, organizowaniu czasu wolnego poprzez różnorodne formy odpoczynku, rekreacji i sportu, przygotowanie do samodzielnego życia w warunkach wolnościowych. Nieletni mogą uczestniczyć w dodatkowych formach zajęć, które mają na celu rozwijanie ich zainteresowań oraz ukazanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu. Organizowane są zajęcia: sportowe, artystyczne, wycieczki a także imprezy okolicznościowe, np. Andrzejki, Mikołajki, Dzień Ziemi, Święto Wiosny.

W Ośrodku prowadzone są różnego rodzaju oddziaływania terapeutyczne: relaksacja, muzykoterapia, trening wyobraźniowy, trening autogenny, warsztaty ruchowe, zajęcia socjoterapeutyczne (przykładowe tematy zawarte w dzienniku tych zajęć: *Rozwiązywanie problemów adaptacyjnych w nowym środowisku, Podkreślenie własnej autonomii i godności jako człowieka, Ograniczanie i eliminowanie uzależnień nikotynowych, alkoholowych, toksycznych i*

narkotykowych) oraz pogadanki z wychowankami dotyczące spraw bieżących, w tym relacji w grupie.

W wyniku analizy losowo wybranych akt wychowanków stwierdzono, że są one prowadzone rzetelnie. W dokumentacji znajdowały się podpisane oświadczenia nieletnich o zapoznaniu się z prawami i obowiązkami. Indywidualne programy resocjalizacji zawierały starannie opisane wskazania do pracy oraz systematyczne wpisy wychowawców.

4.2. prawo do nauki

Na początku października 2009 r. ukończono remont pomieszczeń szkoły. Wizytujący dokonali oglądu następujących sal lekcyjnych: biologicznej, matematyczno-fizycznej, historycznej, geograficzno-językowej, a także informatycznej wyposażonej w 10 stanowisk komputerowych, które posiadają oprogramowanie zabezpieczające przed niedozwolonymi treściami. Klasy udekorowano estetycznie, zgodnie z tematyką zajęć w nich prowadzonych. Na terenie szkoły znajdują się również gabinety psychologa oraz pedagoga. Na korytarzu zawieszono gazetki ścienne, prace wychowanków, dyplomy oraz informacje o realizowanych programach (np. Program Orientacji Zawodowej). W pomieszczeniu sanitarnym do dyspozycji nieletnich są 2 umywalki, 2 pisuary oraz 2 toalety. Wszystkie pomieszczenia szkolne były bardzo czyste i zadbane.

W Ośrodku na drugim piętrze ulokowano bibliotekę szkolną z około 3000 książek. Oprócz udostępniania zbiorów i materiałów bibliotecznych, organizowane są konkursy czytelnicze, plastyczne i wiedzy.

W roku szkolnym 2009/2010 nauka w gimnazjum odbywała się w trzech klasach, każda z nich liczyła 13 wychowanków. Od początku roku szkolnego wprowadzono tzw. klaso-grupy, każda z klas odpowiada grupie wychowawczej w internacie.

Praca nauczycieli przez większość wychowanków została oceniona bardzo dobrze, czterech z nich stwierdziło, że nauczyciele chętnie pomagają w nadrobieniu zaległości.

4.3. opieka medyczna

W placówce pielęgniarka przyjmuje jeden raz w tygodniu. Ponadto, raz w miesiącu przyjmuje lekarz psychiatra. Z podstawowej opieki medycznej oraz innych konsultacji specjalistycznych i stomatologicznych wychowankowie korzystają w Zakładach Opieki Zdrowotnej poza placówką. W sytuacjach nagłych, do placówki wzywane jest pogotowie ratunkowe. W ambulatorium dostępne są podstawowe leki, przechowywane w zamkniętej szafie. Z gabinetem medycznym sąsiaduje izba chorych. Wyposażono ją w dwa łóżka, szafkę, materace oraz krzesło. W pobliżu usytuowano łazienkę z toaletą, brodzikiem oraz zlewem.

Większość wychowanków, z którymi rozmawiano, oceniło pracę personelu jako dobrą. Podkreślili, iż zapewnia im się konsultację z lekarzami wszystkich specjalizacji.

4.4. prawo do informacji i do wykonywania praktyk religijnych

Organizację i funkcjonowanie placówki określa Statut oraz Regulamin Wychowanka Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Jaworze, zwany dalej „Regulaminem”. Każdy z nieletnich zostaje zapoznany z Regulaminem niezwłocznie po przyjęciu do placówki. Potwierdzone to zostało w indywidualnych rozmowach chłopcami, którzy wskazywali, iż znają swoje prawa i obowiązki oraz Regulamin placówki, a także wiedzą, gdzie jest on dostępny.

Ponadto, na parterze, w pobliżu pokoi administracyjno-biurowych zawieszono adresy instytucji zewnętrznych, do których wychowankowie mogą zwrócić się w celu uzyskania pomocy, w przypadku naruszenia ich praw.

W trakcie rozmów indywidualnych z wychowankami, trzech nieletnich przyznało, że mają możliwość uczestniczenia w nabożeństwach odprawianych na zewnątrz. Dwóch chłopców stwierdziło, że nie brali udziału w wyjściach do kościoła, z uwagi na krótki okres pobytu w Ośrodku. Natomiast jeden z nieletnich zauważył, iż wyjścia takie są organizowane rzadko, ponieważ „*nie chce się chodzić wychowawcom*”. Jest to tylko pojedynczy sygnał, jednak należałoby

zwrócić uwagę, czy prawo nieletnich do uczestniczenia w obrzędach jest faktycznie respektowane.

4.5. ochrona więzi rodzinnych

Zasady odwiedzin wychowanków nie zostały uregulowane ani w Statucie, ani w Regulaminie. Prawa do kontaktów z rodziną i ochrony więzi rodzinnych nie wyszczególniono w ogólnym katalogu praw wychowanka zawartym w Regulaminie. Wskazano jedynie na pewne ograniczenia w tym zakresie – prawo do kontaktu z rodziną może być ograniczone przez sąd rodzinny z powodu niespełnienia odpowiedniego wymogu przez dorosłych np. upojenie alkoholowe, natomiast spotkania z bliskimi nie będącymi rodziną są ograniczone przez konieczność uzyskania akceptacji przełożonych. W Ośrodku nie ma wyznaczonego miejsca, w którym chłopcy mogliby przyjąć gości, jednakże podczas rozmów respondenci wskazali, że spotykają się z rodziną w świetlicy, pokojach grupy albo udają się do miasta. Trzech wychowanków, z którymi rozmawiano stwierdziło, że nie ma problemów z prowadzeniem korespondencji, a listy nie podlegają kontroli. Pozostali nieletni przebywali krótko w placówce i nie zgłaszali dotychczas potrzeby wysłania korespondencji. Rozmowy telefoniczne od rodziców odbierane są w gabinecie Dyrektora, mogą być też wykonywane przez nieletnich na koszt placówki.

4.6. prawo do rekreacji i wypoczynku

Na terenie Ośrodka wychowankowie mają do dyspozycji jedynie bramkę do gry w piłkę nożną oraz tablicę do gry w koszykówkę, dlatego też gościnnie korzystają z boiska oraz sal gimnastycznych w sąsiednich szkołach. W czasie wolnym organizowane są również wyjścia na basen. Dyrektor placówki poinformował przedstawicieli Rzecznika o planowanych działaniach związanych z wybudowaniem sali gimnastycznej. Ponadto, wychowankowie mają możliwość udziału w imprezach sportowych oraz wyjazdach turystyczno - krajoznawczych. Samorząd Wychowanków działający w MOW może przedstawiać swoje propozycje w tym zakresie. Podczas przeprowadzonych rozmów wszyscy respondenci potwierdzili możliwość spędzania wolnego czasu na świeżym

powietrzu. Jeden z nieletnich odpowiadając na pytanie – co chciałbyś zmienić w placówce gdybyś mógł – wskazał na możliwość korzystania z dobrego boiska, inny natomiast opowiedział się za częstszymi wyjściami do miasta.

4.7. ochrona przed patologią

W Regulaminie placówki wpisano zakaz zachowań, które są przejawem uczestnictwa w tzw. drugim życiu. Wychowankowi zabrania się m. in. stosowania przemocy wobec innych, znęcania się psychicznego lub fizycznego nad kolegami czy też dokonywania samookaleczeń, tatuowania się lub usuwania tatuaży w warunkach ośrodka. Ponadto, w *Programie wychowawczym* zawarto plan działań przeciwstawiających się złu, zagrożeniu i patologii. Do działań tych należy m. in. promowanie zdrowego stylu życia wśród wychowanków, prowadzenie pogadank podczas godzin wychowawczych oraz zajęć w grupach wychowawczych, dostrzeganie przyczyn i skutków nałogów i uzależnień, jak również ukazywanie szkodliwości palenia tytoniu dla organizmu człowieka.

Większość chłopców, z którymi rozmawiano (5), przyznała, że czuje się bezpiecznie w Ośrodku i nie spotkała się z przykrościami ze strony kolegów. Natomiast jeden nieletni przyznał, iż spotykają go nieprzyjemności ze strony innych wychowanków, nie chciał jednak podać okoliczności i przyczyn tych reakcji. Poinformował również, iż spotkał się w innej grupie wychowawczej z przejawami tzw. drugiego życia. Trzech nieletnich stwierdziło, że oficjalnie w placówce jest zakaz palenia, jednak wychowankowie i tak palą (w łazience). W Ośrodku opracowano *Procedurę postępowania w przypadku stwierdzenia palenia papierosów przez wychowanka*. Zgodnie z tą procedurą, po zgłoszeniu faktu palenia wychowawcy, przeprowadzana jest z nieletnim rozmowa dyscyplinująca i profilaktyczna w obecności psychologa lub pedagoga, w trakcie której chłopiec jest informowany o konsekwencjach zdrowotnych i prawnych palenia tytoniu przez osoby nieletnie. W przypadku powtarzającego się palenia papierosów podejmowane są kolejne środki zaradcze, m. in. rozmowa z Dyrektorem placówki czy też telefoniczne poinformowanie rodziców.

Nieletni, z którymi rozmawiano wskazali, że są wśród pracowników Ośrodka osoby, do których mają zaufanie i mogą zwrócić się do nich w każdej sprawie, bez obaw. Najczęściej wymienianą osobą był wychowawca.

W MOW nie ma odrębnego zestawienia wypadków nadzwyczajnych. Informacje o tego typu zdarzeniach przekazywane są cotygodniowo oraz kwartalnie do Dolnośląskiego Kuratorium Oświaty. Z uzyskanych od Dyrektora placówki informacji wynika, że w latach 2009-2010 miała miejsce jedna próba samobójcza wychowanka. Ponadto, w 3 sprawach złożono zawiadomienie o przestępstwie: stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej przez nieletniego, naruszanie godności osobistej nauczyciela, zniszczenie mienia i kradzież rzeczy.

4.8. ochrona przed poniżającym traktowaniem i karaniem

Podczas przeprowadzonych rozmów wszyscy respondenci stwierdzili, że znają katalog nagród i konsekwencji oraz wiedzą gdzie można się z nim zapoznać. Są również świadomi swoich praw i obowiązków. Trzech wychowanków nie znało procedur odwoławczych w przypadku ukarania, a jeden z nich stwierdził, że nie ma sensu podejmowanie takich działań, ponieważ i tak nikt nie pomoże. Ponadto, nieletni zgłosili stosowanie kar nie zapisanych w Regulaminie, takich jak: „plaskacze” od wychowawcy, brak spaceru, pompki za przeklinanie, „żabki”, przysiady – dla całej grupy za przewinienie jednego wychowanka. Zdaniem przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich kara w postaci uderzenia w twarz jest poniżającym traktowaniem i nie powinna mieć miejsca. Również aktywność sportowo-ruchowa nie może być karą, gdyż jest to element zajęć szkolnych, które nie mogą być postrzegane jako konsekwencja negatywnego zachowania. Ponadto, w wykazie kar przewidzianych dla wychowanków (§ 12 pkt 2 lit. d Regulaminu) zawarto zapis: prace na rzecz grupy wychowawczej lub ośrodka, a w *Procedurze postępowania w przypadku stwierdzenia palenia papierosów przez wychowanka* - zobowiązanie do wykonania pracy społecznej lub dodatkowego dyżuru na rzecz grupy wychowawczej lub Ośrodka. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, taka kara nie powinna być stosowana w MOW. Może ona prowadzić w przyszłości do kojarzenia pracy fizycznej z czymś negatywnym, a nie naturalnym i pozytywnym,

obecnym w życiu każdego człowieka. Po przekazaniu tych uwag podczas rozmowy podsumowującej wizytację, Dyrektor placówki zobowiązał się podjąć odpowiednie kroki w celu zbadania sprawy oraz zaprzestania stosowania wyżej wskazanych metod karania.

5. Wnioski i zalecenia.

Na podstawie przeprowadzonych czynności, pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich stwierdzili, że – generalnie rzecz biorąc – w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Jaworze prawa nieletnich są przestrzegane. Osoby zatrudnione w placówce dokładają wszelkich starań, aby zapewnić wychowankom odpowiednią atmosferę wychowawczą. Nieletni przebywający w placówce objęci są wszechstronną opieką wychowawczą, terapeutyczną i psychologiczną.

Jednakże biorąc pod uwagę wypowiedzi wychowanków, analizę dokumentacji oraz dokonany ogląd Ośrodka, należy stwierdzić, iż potrzebne jest:

- całkowite wyeliminowanie poniżających, pozaregulaminowych kar;
- zapewnienie nieletnim odpowiednich warunków bytowych poprzez zakupienie łóżek do sypialń pierwszej grupy wychowawczej;
- przeprowadzenie remontów, zgodnie z zaleceniami zawartymi w protokole z kontroli inspektora Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz remontu klatki schodowej;
- przeprowadzenie rozmowy wychowawczej z nieletnimi, dotyczącej procedur odwoławczych w przypadku ukarania;
- zmniejszenie liczebności grup wychowawczych w internacie, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 marca 2005 r. w sprawie rodzajów i szczegółowych zasad działania placówek publicznych, warunków pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach oraz wysokości i zasad odpłatności wnoszonej przez rodziców za pobyt ich dzieci w tych placówkach (Dz. U. z 2005 r. Nr 11, poz. 12);

- wprowadzenie odpowiednich zmian zapisów w Regulaminie wychowanków oraz Procedurze postępowania w przypadku stwierdzenia palenia papierosów przez wychowanka;
- zapisanie w Regulaminie zasad odwiedzin wychowanków;
- prowadzenie kompletnego wykazu wypadków nadzwyczajnych;
- dokonywanie bieżących napraw w pomieszczeniach pozostających do dyspozycji wychowanków, w tym natychmiastowa naprawa uszkodzonego elektrycznego gniazda wtykowego, w grupie pierwszej.

Ustosunkowując się do zaleceń, Dyrektor Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Jaworze poinformował, iż przeprowadził rozmowę dyscyplinującą z jednym z wychowawców, który stosował odpowiedzialność zbiorową i karał wychowanków ćwiczeniami fizycznymi, tzw. „żabkami”. Wskazał na niedopuszczalność takich metod wychowawczych, sugerując jednocześnie stosowanie innych, akceptowanych metod oddziaływań wychowawczych. Natomiast poprawa warunków bytowych będzie dokonywana sukcesywnie w miarę posiadanych środków finansowych. W grupach wychowawczych wychowawcy przeprowadzili rozmowy z nieletnimi w sprawie procedur odwoławczych w sprawie ukarania. W procedurze postępowania w przypadku stwierdzenia palenia papierosów przez wychowanka wykreślono zapis dotyczący wykonania pracy społecznej lub dodatkowego dyżuru porządkowego. Ponadto, powołano zespół, który ma opracować zapisy W Regulaminie Wychowanków – zasady ich odwiedzin. Zostaną one zaakceptowane na posiedzeniu Rady Pedagogicznej. Systematycznie prowadzony jest również wykaz wypadków nadzwyczajnych.